

Saksframlegg

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
029/21	Landbruk, samferdsel, natur og miljø	02.06.2021
068/21	Formannskapet	08.06.2021

Forslag til planprogram for kommunedelplan for naturmangfold

Innstilling fra Landbruk, samferdsel, natur og miljø - 02.06.2021 - 029/21

Vedtak:

Det varsles om oppstart av ny kommunedelplan for naturmangfold. Forslag til planprogram for kommunedelplan for naturmangfold datert 16.05.2021 legges ut til høring og offentlig ettersyn i samsvar med plan- og bygningslovens § 11-13.

Utvalget ønsker at følgende hovedtema skal belyses i det videre arbeidet med planen:
Oversikt over naturområder som bør vurderes for restaurering, herunder marine områder
Friluftsliv- og rekreasjonsverdier knyttet til naturmangfold vektlegges
Stimulere til at ulike typer skog vurderes for vern under ordningen «frivillig vern»
Gjennomgang av naturmangfold knyttet til landskapsvernområdene i kommunen.

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

Det varsles om oppstart av ny kommunedelplan for naturmangfold. Forslag til planprogram for kommunedelplan for naturmangfold datert 16.05.2021 legges ut til høring og offentlig ettersyn i samsvar med plan- og bygningslovens § 11-13.

Formannskapet- 068/21:

Det varsles om oppstart av ny kommunedelplan for naturmangfold. Forslag til planprogram for kommunedelplan for naturmangfold datert 16.05.2021 legges ut til høring og offentlig ettersyn i samsvar med plan- og bygningslovens § 11-13.

Utvalget ønsker at følgende hovedtema skal belyses i det videre arbeidet med planen:
Oversikt over naturområder som bør vurderes for restaurering, herunder marine områder
Friluftsliv- og rekreasjonsverdier knyttet til naturmangfold vektlegges
Stimulere til at ulike typer skog vurderes for vern under ordningen «frivillig vern»
Gjennomgang av naturmangfold knyttet til landskapsvernområdene i kommunen.

Landbruk, samferdsel, natur og miljø- 029/21:

Vedtak:

Det varsles om oppstart av ny kommunedelplan for naturmangfold. Forslag til planprogram for kommunedelplan for naturmangfold datert 16.05.2021 legges ut til høring og offentlig ettersyn i samsvar med plan- og bygningslovens § 11-13.

Utvalget ønsker at følgende hovedtema skal belyses i det videre arbeidet med planen:
Oversikt over naturområder som bør vurderes for restaurering, herunder marine områder

Friluftsliv- og rekreasjonsverdier knyttet til naturmangfold vektlegges
Stimulere til at ulike typer skog vurderes for vern under ordningen «frivillig vern»
Gjennomgang av naturmangfold knyttet til landskapsvernområdene i kommunen.

Bakgrunn for saken:

I Moss kommunes planstrategi for 2020-2024 er det erkjent at vi er i en global klima- og miljøkrise. Det er videre fastslått at det området innenfor temaet «Grønnere» vi har størst behov for oppdatering, er på naturmangfold. Utarbeidelse av en ny naturmangfoldplan har dermed fått høy prioritet, og er tenkt utarbeidet og ferdigstilt i 2021/2022.

I Moss kommunes samfunnsdel er det utarbeidet noen overordnede mål for naturmangfold.

I Moss har vi en effektiv forvaltning av arealene, med et spesielt fokus på skog, hav og innsjøer, slik at tap av arts- og naturmangfold stanses.

- Vår forvaltning av skog, hav og innsjøer ivaretar og skaper bedre forhold for naturmangfoldet.
- Store, sammenhengende naturområder beskyttes og knyttes sammen.
- Vi bekjemper fremmede, invaderende arter.
- Vi holder naturen fri for forurensning og forsøpling.
- Vi bygger identitet og stolthet rundt vårt kulturlandskap og vår natur, bl.a. ved hjelp av vår rike kulturhistorie.

For å få en rød tråd gjennom planverket til kommunen, og gjøre det lettere å sette målene ut i praksis, er det viktig å oppdatere de overordnede planene med utgangspunkt i alle relevante samfunns mål.

Moss kommune har fått tildelt kr 125 000 fra Miljødirektoratet for å utarbeide en kommunedelplan for naturmangfold. Det medfølger et rapporteringskrav og en tidsfrist. Samtidig følger det med dialog med, og inspirasjon fra Miljødirektoratet, kommuner som allerede har vært gjennom prosessen og kommuner som er i samme fase som oss. Ettersom alle nabokommunene til Moss har et tilsvarende behov for å oppdatere sine naturmangfoldplaner, er det initiert et samarbeid på tvers av kommunegrensene. De forskjellige kommunene har ulike forutsetninger og behov, men det er tenkt at vi på noen områder vil samarbeide tett om kunnskapsgrunnlag og om utarbeidelse av mål og strategier der det er fornuftig.

Redegjørelse for saken:

I 2014 ble det utarbeidet en regional naturmangfoldplan for Moss, Rygge og Råde kommuner. Denne bygget i stor grad på den tidligere planen for biologisk mangfold fra 2004, men ble oppdatert for å ta med seg endringene i regelverket (da spesielt Naturmangfoldloven av 2009), men også inkludere viktige tema som tidligere ikke var med, herunder marine naturtyper, rødlistede og fremmede arter, målsettinger for hjortevilt og bever, og statusoppdatering fra den forrige planen. I likhet med hvordan planen ble rullert forrige gang, vil naturmangfoldplanen være et viktig kunnskapsgrunnlag for den planen vi utarbeider nå.

Siden forrige plan har Moss kommune overtatt forvaltningen av verneområdene fra Fylkesmannen i Østfold. I tillegg har kommunereformen ført til et behov for å oppdatere kommunens visjon og grunnleggende tanker om samfunnsutvikling. Det har blitt et større fokus på klima og miljø – i takt med at utfordringene blir større, vi har ny og oppdatert kunnskap og kartverktøy som kan brukes, og vi har nye føringer fra nasjonale og regionale myndigheter som må innarbeides.

Noen nye tema som vil bli tatt opp i planen som nå skal utarbeides er:

- forurensning og forsøpling,
- hvordan knytte sammen store naturområder,
- fremmede arter i sjø,

- tilgjengeliggjøring og digitalisering av kunnskapsgrunnlaget.

I tillegg til dette må den kunnskapen vi allerede har gjennomgå og oppdateres. Planen skal være en overordnet kommunedelplan som legger grunnlaget for mer detaljerte strategier som kan utvikles innenfor ulike tema. Blant noen av disse kan nevnes strategi for grøntstruktur, strategi for fremmede arter, strategi for plastforsøpling mv. Disse vil bli tema for neste planstrategi i den grad man ser et behov.

Intern og ekstern medvirkning:

Intern medvirkning vil stort sett bli ivarettatt gjennom organiseringen av arbeidet. En arbeidsgruppe skal opprettes på tvers av de enhetene på Plan, Miljø og Teknikk som har mest kompetanse innenfor feltet. Enhet for samfunnsutvikling vil ha ansvaret for planarbeidet, men vil jobbe tett med alle de tre andre enhetene. I tillegg vil vi ha en referansegruppe som holdes oppdatert og som er forventet å gi innspill til det som legges frem underveis. Referansegruppen vil bestå av de med ansvarsområder som er litt mer perifere slik at vi ivaretar de tverrfaglige hensynene. I tillegg vil man kunne ha med kommunale foretak og interkommunale samarbeid, som eksempelvis MOVAR og MORSA. Det er også tenkt at man har noen punkter underveis der kommunedirektørens ledergruppe gis anledning til å bli informert og gi sine anbefalinger.

Når det gjelder den eksterne medvirkningen legger vi opp til å møte forskjellige grupper i samfunnet i ulike medvirkningsgrupper. Grupper som kan være aktuelle er grunneiere, næringslivet, interesseorganisasjoner, barn og unge mv. Vi ønsker også å bruke rådene for å ta innspill fra de gruppene som der er representert.

Som nevnt tidligere, vil vi jobbe tett med nabokommuner der det er fornuftig og nyttig. Vi vil ikke ha noen avsjekk mot regionale og nasjonale myndigheter utover de lovpålagte prosessene, men vil ta direkte kontakt dersom vi ser at det er behov. Det kan eksempelvis dreie seg om fremmede arter, der Statsforvalteren i Viken sitter med mye kompetanse og kunnskap.

Vurderinger:

I listen nedenfor er det beskrevet en rekke tema som det er behov for mer kunnskap rundt. Det kan være at flere tema vil dukke opp underveis, og vi er åpne for innspill rundt dette så tidlig som mulig slik at man får lagt en god plan for arbeidet fremover. Noen av disse utredningene kan gjøres med egne ressurser, men det vil uten tvil også være behov for å hente inn ekstern kompetanse i noen tilfeller.

Tema	Beskrivelse
Kunnskapsgrunnlag og digitalisering	Det foreligger mye kunnskap i forskjellige kartløsninger, planer, strategier og undersøkelser. Ikke alt er digitalisert. Vi trenger en sammenstilling og digitalisering av all relevant og datert kunnskap for å finne ut hvor kunnskapshullene er.
Sammenhengende naturområder /GIS-analyse	For å forstå hvordan vi kan knytte sammen store, sammenhengende naturområder må vi vite hvor sammenhengen brytes. Dette krever GIS-arbeid koblet med god kunnskap om naturområdenes funksjon.
Sjøområdene	Vi har et mer grovmasket kunnskapsgrunnlag om naturmangfoldet i sjø enn det vi har på land. Vi har stort behov for å undersøke nærmere, både sårbare arter og naturtyper, forekomst av fremmede arter og naturområdenes kvalitet mtp. renhet. Dette er spesielt viktig ettersom sjøområdene våre er under stort press allerede og kan bli mer interessant for nye typer næringsinteresser fremover.
Sårbare arter og naturtyper	En oversikt over hvilke forekomster vi har av arter og naturtyper som har behov for ekstra tiltak grunnet deres sårbarhet og sjeldenhet. Hvor må kommunen ta ekstra ansvar?
Fremmede arter	Vi har i flere år evaluert trusselbildet som fremmede, invaderende arter utgjør, og satt inn noen tiltak der man har vurdert at det har størst nytte. Det er likevel fornuftig å ta en fot i bakken rundt fremmede arter og se om innsatsen skal justeres eller trappes opp.
Forsøpling	Undersøkelser fra Vestlandet viser enorme mengder landbruksplast i vassdrag. Vi vet at gummipellets fra kunstgressbaner er på avveie og sannsynligvis havner i vassdrag og til slutt i sjøen. Det er viktig at vi får en bedre forståelse av hvor stort problemet med forsøpling av vassdrag og sjø er, og hvordan vi kan hindre det.

Tilskuddet fra Miljødirektoratet forutsetter at vi er i mål med vedtatt plan i løpet av 2022. Dette burde være mulig å gjennomføre, forutsatt at vi kommer i gang raskt. Det er tenkt at vi inviterer noen av de eksterne medvirkningsgruppene allerede før planprogrammet er stadfestet. Dette for å få innspill til utredningstema som burde inkluderes på et så tidlig tidspunkt som mulig. Noen utredninger er avhengig av at det er snø- og frostfritt, og at planter er i vekstsesong. Dersom vi ikke rekker barmarkssesongen i 2021, vil fremdriftsplanen vår måtte justeres slik at første behandling av planen kommer på høsten 2022. Vi vil imidlertid forsøke å unngå et slikt tett løp, og ser for oss en førstegangsbehandling før sommeren 2022.

Naturmangfoldplanen vil ha størst påvirkning på bærekraftsmålene 14 (livet under vann) og 15 (livet på land), men også nr 6 (rent vann og gode sanitærforhold) og 13 (stoppe klimaendringene) vil være viktige i vurderingene.

Ettersom vi har en nylig vedtatt klimaplan som har et tverrfaglig perspektiv og som klimabudsjettet springer ut fra, er det ikke sannsynlig at det gjennom dette arbeidet vil komme nye tiltak til klimabudsjettet. Det er heller ikke aktuelt at dette planarbeidet skal svare ut de oppgavene som er belyst der. Skulle det likevel dukke opp noen skjæringspunkt som får påvirkning på klimabudsjettet, så vil dette kunne innarbeides fortløpende.

Økonomiske konsekvenser for årsbudsjett og handlingsplan:

I de tilfellene det er behov for ekstern bistand for utredninger vil det medføre en kostnad. Planarbeidet krever også en del ressurser fra ulike enheter i kommunen i en periode. Når planen er vedtatt vil det kunne medføre at handlingsplaner må ta høyde for noen av målene som er foreslått, og disse kan i noen tilfeller også medføre en kostnad.

Oppsummering/konklusjon:

Det er et reelt behov å få utarbeidet en ny kommunedelplan for naturmangfold i Moss kommune. Denne planen skal være på overordnet nivå, ha et tidsperspektiv på 12 år, og legge grunnlaget for strategier innenfor noen områder der vi trenger et større detaljeringsbehov. Det skal drives utstrakt medvirkning slik at strategiene som kommer i etterkant kan utarbeides, justeres og rulleres raskere. Vi har behov for flere utredninger for å få nok kunnskap om naturmangfoldet og utfordringene vi har her i Moss, men ved en rask oppstart bør det være mulig å komme i mål med vedtatt plan i løpet av 2022.

Formannskapet 08.06.2021:**Behandling:**

Charlotte Aune Bryn, enhet samfunnsutvikling orienterte formannskapet

Votering:

Innstillingen fra landbruk, samferdsel, natur og miljø ble enstemmig vedtatt.

Formannskapet- 068/21:

Det varsles om oppstart av ny kommunedelplan for naturmangfold. Forslag til planprogram for kommunedelplan for naturmangfold datert 16.05.2021 legges ut til høring og offentlig ettersyn i samsvar med plan- og bygningslovens § 11-13.

Utvalget ønsker at følgende hovedtema skal belyses i det videre arbeidet med planen:
Oversikt over naturområder som bør vurderes for restaurering, herunder marine områder
Friluftsliv- og rekreasjonsverdier knyttet til naturmangfold vektlegges
Stimulere til at ulike typer skog vurderes for vern under ordningen «frivillig vern»
Gjennomgang av naturmangfold knyttet til landskapsvernområdene i kommunen.

Landbruk, samferdsel, natur og miljø 02.06.2021:**Behandling:**

Forslag til temaer som bør belyses i det videre planarbeidet, fra Ap, Sp, Rødt, Sv, MDG og KrF fremmet av Benedicte Lund, Miljøpartiet De Grønne

Utvalget ønsker at følgende hovedtema skal belyses i det videre arbeidet med planen:
Oversikt over naturområder som bør vurderes for restaurering, herunder marine områder
Friluftsliv- og rekreasjonsverdier knyttet til naturmangfold vektlegges
Stimulere til at ulike typer skog vurderes for vern under ordningen «frivillig vern»
Gjennomgang av naturmangfold knyttet til landskapsvernområdene i kommunen

Orientering ved samfunnsplanlegger klima og miljø Charlotte Aune Bryne (enhet for samfunnsutvikling)

Votering:

Kommunedirektørens forslag til vedtak med tillegg av forslag fra Ap, Sp, Rødt, SV, MDG og KrF
ble enstemmig vedtatt.

Landbruk, samferdsel, natur og miljø- 029/21:

Vedtak:

Det varsles om oppstart av ny kommunedelplan for naturmangfold. Forslag til planprogram for kommunedelplan for naturmangfold datert 16.05.2021 legges ut til høring og offentlig ettersyn i samsvar med plan- og bygningslovens § 11-13.

Utvalget ønsker at følgende hovedtema skal belyses i det videre arbeidet med planen:
Oversikt over naturområder som bør vurderes for restaurering, herunder marine områder
Friluftsliv- og rekreasjonsverdier knyttet til naturmangfold vektlegges
Stimulere til at ulike typer skog vurderes for vern under ordningen «frivillig vern»
Gjennomgang av naturmangfold knyttet til landskapsvernområdene i kommunen.

Torunn Årset
Moss 16.05.2021

Vedlegg i saken:

18.05.2021 Planprogram